

יעצוהו לקחת חמרי לובא, כדאי (תמיד ל"ב א'). וכן שישק מלך מצרים בעליותו למלחמה על ארץ יהודה העלה עמו לובים גם דכב ופרשים. כגו' (בדה"ב י"ב). והם חמרי לובא שהיא א' עם מצרים. כדאי' (בירושלמי כלאים פ"ח). וכ"כ התוס' (שבת נ"א ב') ללוב היינו מצרים, שנ' פוטים ולובים ע"ש. ושם במשנה ולובדיקים בפרומביא. וא' שם לובדיקים חמרא לובא. ופירש"י חמור הבא ממדינת לוב. כמו הכושים והלובים דאסא (בדה"ב ט"ז). וע' ירושלמי שם פ"ה היא דעלם מצראה צוחוין ל' לובי. (וע' בכורות ה' א'). ותוס' ד"ה תשעים. והר"ש (בכלאים פ"ח מ"ד) גורס כאן ולובקסין עשרא ע"ש:

ל"ב י"ז. וזמין. פי' הזמין. צל"ד למה לא ת' ויהב כת' ויתן בכ"מ וכת"א. כי"א ל' הזמנה. ורוח. וניפ"ש. פי' מקום פניו וריקן. (ע' ערוך ע' נפש ב' וד'):

ל"ב י"ח. דמאן אנת. וכת"א. כאלו כ' של מי אתה. פי' מי שלחך. ערש"י. מטייל. ת' תלך. ול"ת אויל כת"א וכת' ל' הליכה בכ"מ. כי הלכו דרך טיול בהרחבה. להשביע עינו של אותו רשע. דקדמך. כאלו כ' אלה אשר לפניך:

ל"ב י"ט. דמשתלחא. וכת"א. כאלו כ' אשר שלוחה. אתי בתרין. וכת"א. וכאלו כ' גם הוא בא אחרינו. וענינו שהוא בדרך ומוכן לבא אחרנו. דאלו בלא מלת בא משמעותו שהוא אחריהם ממש בסמוך: (ל"ב כ"א). אןך הא עברך כצ"ל. והוא ת' הנה. אתי בתרנא. כאלו כ' בא אחרינו. ע' בפ' המוקדם. אָרְעִי וכצ"ל. פי' אשבע שבע רצון גו'. ית סבר אפוי. כאלו כ' אכפרה את פניו. אָחְמִי כצ"ל. ככ' אראה כיחיד המדבר בעדו. אול"י. הלאו"י. פירשו כאלו כתוב לו'. יסבר ל' אפין. כאלו כ' ישא ל' פנים:

ל"ב כ"ג. שפדו'תיו. ל'חיתויו. וכת"א. וכן יתרגמו (ל'ג א' ב' ו'). והוא ת' פלגשיו. וכן על שתי האמהות (לעיל ל"א ל"ג) ית' ל'חיתא. ולא יתרגמו אמהתיו אמהתא. כי באמת ל"ה בלהה וזלפה שפחות מנשואין ואילך. ולא שיעבדו לאה ורחל בהן. כי הסכימו להיותן משוחררות כמו שת' לעיל. וכן קוראן הכ' (ל'ג י"ז ב') נשי אביו. ולא קראן כאן שפחות לפחיתותן רק למעלותיהן. להודיע מדת ענותנותן. כי אף שנתרוממו להיותן שוות לגבירות בנשואין. לא גבה לבם ולא רמה רוחם להתנשאות. והחזיקו עצמן שפלות במדרגה נגד הגבירות. וכאלו היו שפחות כמקדם. וכן נקרא האיש אדון על אשתו. כמאמר שרה על אברהם ואדוני זקן. ואין כוננתם בזה שהיו פלגשים. רק כינו אותן כן בערך לאה ורחל שהיו עיקרות הבית. כמ"ש הרמב"ן (לעיל כ"ה ו') אצל פלגשי אברהם שבערך שרה היו כל נשיו חשובות אצלו כפלגשים. לפי שאין זרעם ביורשיו אינן נחשבות לו לנשים ע"ש. ומשי"א אצל דאוכן בלהה פלגש אביו זה ה"י הטאן בהשמילו כבודה לחושבה כפלגש. (הכתב והקבלה). גי"ל שקראן עתה שפחותיו מצד שתהלוכותיהן היו עתה כמו בעת שהיו שפחות. למען לא ירהב עינו של אותו רשע שיעקב יש לו ארבע גבירות ויטיל בו קנאה. רבויו. ת' ילדיו. ל' רביא. מעבר. מגיות. וכן ת' (גי'שעי' ג"א ו') לעבור גאולים למיגו משיוביא. והוא לה"כ אתה גווי (תהלים ע"א) פירש"י מעבירי. וכן ויגו שלמים פי' והעביר: ואעבר